

ודנה הגמרא: **והיכא איתמר דרבה** [באיזה ענין אמר רבה "בכותל משופע"?]

ומפרשינן: רבה אמר לה **אהא דתנן** במסכת עירובין: **היה קורא בספר**, העשוי כמגילה, בפתח ביתו כשהוא יושב **על האיסקופה**,⁽¹⁾ שהיתה "כרמלית", ונתגלגל **הספר מידו** לרשות הרבים שלפני פתח ביתו, כלומר, נפתחה הגלילה עד שהגיע ראשו אחד של הספר לרשות הרבים שלפניו, ועדיין הוא אחוז בראשו השני:

על ידי הכאה בידו האחת לידו השניה, **מעל גבי כותל** שהיו מי הגשמים נשפכים עליו.

ואכתי מקשינן: אם קלט **מעל גבי כותל נמי** למה חייב, **והא לא נח** הגשם קודם עקירתו, כי אין הם נחים על הכותל אלא תלויים באויר במקביל לו, ואין זו הנחה להתחייב על עקירה משם! (16)

ומשנינן: **כדאמר רבה**⁽¹⁷⁾ במקום אחר לפרש על קושיא דומה, שמדובר **בכותל משופע**. **הכא נמי**, בדברי רבי יוחנן עסקינן, במי גשמים שהיו נשפכים על **כותל משופע**.

חשיב, והוי כמו שנים שעשאוה להנחה זו, כיון שגוף הנחה נעשה ככח הזורק, אלא שהמקבל שינה הנחתו מכמו שהיה עומד להיות נגמר. ולכך, גם לגבי המקבל לאו עקירה הוא.

16. אין כוונת הגמרא להקשות שלא נחו מי הגשמים מתנועתם, שהרי אם כן, לא מועיל מה שיישבה הגמרא שמדובר בכותל משופע, כי מכל מקום, כיון שמשופע הוא, אין מי הגשמים נחים מתנועתם. אלא ביאור קושיית הגמרא הוא כפי שנתבאר בפנים. וראה בהמשך הגמרא גבי ספר דמקשה הגמרא "והא לא נח, ומשני בכותל משופע", ושם בהכרח מתפרשת כן קושיית הגמרא. ואם תאמר: סוף סוף הרי לא נחו המים מתנועתם! ? ראה בזה בהערה בהמשך הסוגיא.

17. על פי גירסת מהרש"ל.

1. הוא מפתן [הפתח] הנדרס ברגלי הנכנס, כמו שתרגם יונתן [שמואל א ה ד]: "ידי כרותות על המפתן": "על איסקופתא", מאירי עירובין צו ב. ובפירוש המשניות להרמב"ם שם: הוא הבנין שלפני פתח הבית.

חייב על עקירת ידו, אף ש"עקירת גופו כעקירת חפץ" היא, שהוא משום ד"ידו לא ניח".

וכל קושיית הגמרא היא דוקא משום שרבי יוחנן עוסק ב"הכניס ידו לחצר חבירו", ואין כאן אלא עקירת ידו והוא עצמו ברשות אחרת, אבל אם היה בתוך חצר חבירו, וקלט מי גשמים ויצא לרשות הרבים הרי הוא חייב משום "עקירת גופו כעקירת חפץ", לא מיבעיא לשיטת התוספות ד"ידו לא ניח" היינו משום ד"ידו בתר גופו גריר", אלא אפילו לשיטת רש"י הוא כן, לפי שיטת הרא"ש בהכנת דבריו, ראה בהערות שם. [ואין להאריך כאן יותר. וראה עוד בהערה בהמשך הסוגיא].

ב. הקשה השפת אמת: הרי מבואר בגמרא לעיל, שאם עקר ממקומו וקיבלו, נחשב שהוא עושה את ההנחה ולא הזורק, ובפשוטו, הוא הדין שלענין עקירה אם עקר ממקומו וקיבל, נחשב הדבר כמי שהוא הטעין את ידו ולא כמי שהטעינו חבירו, ואם כן, כיון שפשט את ידו לאותה רשות והקדים לקלוט בידו קודם שיפלו מי הגשמים על הקרקע, הרי זה נחשב כאילו הוא עשה את העקירה, ולמה לא יתחייב! ? וכתב להוכיח מכאן, דנהי שעקר ממקומו וקיבל פטור הזורק, מכל מקום, לגבי המקבל נמי לאו עקירה

הרי זה גוללו אצלו ואינו חושש, כי היות וראשו האחד של הספר עדיין בידו [אגודו בידו], אין עקירתו משם נחשבת עקירה, ואין כאן איסור משום מכניס מרשות הרבים לכרמלית.⁽²⁾

אבל אם היה קורא בספר בראש הגג שהוא רשות היחיד, ונתגלגל הספר מידו לרשות הרבים ואגודו בידו. כי אז חילוק יש בדבר:

עד שלא הגיע לעשרה טפחים, כלומר, אם לא הגיע ראש הספר לגובה עשרה טפחים מעל פני רשות הרבים, הרי זה גוללו אצלו, כי אויר רשות הרבים למעלה מעשרה מקום פטור הוא.

אבל משהגיע ראשו האחד לגובה עשרה טפחים מעל פני רשות הרבים הוא אויר רשות הרבים, הרי זה אסור לגוללו אצלו. ואף ש"אגודו בידו", בכל זאת גזרו חכמים שמא יפול כולו לרשות הרבים ויביאנו משם,

ועל כן אמרו חכמים: אף שאגודו בידו, בכל זאת הכנסה מיקרי באופן זה.⁽³⁾ וכיצד יעשה:

הופכו לספר על הכתב שלא יהא מוטל בבזיון, ומניחו כך על הכותל עד צאת השבת.

והוינן בה: אפילו כשנתגלגל לרשות הרבים, אמאי צריך להופכו על הכתב ואסור לגוללו אצלו, הא לא נח הספר, שהרי הספר עומד באויר במקביל לכותל ואינו מונח עליו, ולמה ייאסר לעוקרו משם?!⁽⁴⁾

ואמר תירץ רבה: הכא במאי עסקינן בכותל משופע, ונחשב הספר כמונח עליו, ועקירתו ממנו נחשבת עקירה.⁽⁵⁾

וכדרך שפירש רבה כאן, כך גם פירוש דברי רבי יוחנן שחייב את הקולט מי גשמים מעל גבי כותל, כי מדובר כאן בכותל משופע,

גזירת חכמים היה: אם כי "אגדו בידו" הרי זו כעקירה, שהרי אם לא כן מה מקשה הגמרא "והא לא נח"? והרי מטעם גזירה שמא יפול כולו לרשות הרבים אנו אוסרים לו להכניסו, ואם יפול לרשות הרבים הרי ינוח שם, ובודאי שאסרו חכמים. אלא בהכרח שגדר הגזירה היה: אף שאגדו בידו הרי זו עקירה, ושפיר פריך "והא לא נח".

4. ומיהו, דין הכנסה באופן זה תלוי במחלוקת רבי עקיבא וחכמים אם "קלוטה [באויר] כמי שהונחה דמיא", וקושיית הגמרא היא משום דניחא ליה לאוקמה למשנה זו אפילו כחכמים. תוספות עירובין צח א ד"ה והא לא נח.

5. נחלקו הראשונים: דעת התוספות: היות

2. נתבאר על פי רש"י שכתב: "השתא דראשו האחד בידו, ואין כאן עקירה".

ולשון המאירי בעירובין צו ב הוא: נתגלגל הספר מידו, רצונו לומר שנתפשטו יריעות הספר שמצד האחד, ונפלו, ונשאר אגדו שמצד האחר בידו. ואמר על זה שמתירין לו לגלגלו אצלו, שמאחר שלא נפל כולו מידו, אין דנין אותו כאילו נפל כולו מידו, עד שייקרא "מכניס מרשות לרשות", שכל שאגדו בידו עדיין אינו נקרא נח ברשות אחר.

3. א. אבל כשנתגלגל מכרמלית לרשות הרבים לא גזרו חכמים, היות ואף אם היה מתגלגל כולו לרשות הרבים, והיה מכניסו לכרמלית אין בזה אלא איסור דרבנן.

ב. בהכרח לפרש כפי שנתבאר בפנים, שגדר

ולכן חייב.

ומקשינן על דמיון הגמרא: **אימור דאמר רבה**, שעקירה מעל גבי כותל משופע הוי עקירה, **בספר** הוא שאמר כן, ומשום **דעביד ספר דנייח**, כלומר, יכול ספר לנוח שם.

אבל **מיים** על כותל משופע **מי עבידי דנייחי**, וכי יכולים הם לנוח שם, עד שנחייב את העוקר משם! (6)

אלא, אמר רבא לבאר את דברי רבי יוחנן שחייב את המקבל מי גשמים בחצר חברו, והוציאו לרשות הרבים, שהוא חייב, והוקשה לעיל, הרי לא הוא הטעין את ידו אלא מן השמים הטעינוהו, ואין כאן עקירה: מדובר כאן **בכגון שקלט** את המים **מעל גבי**

גומא מלאה מים שבחצר חברו, (7) ונמצא שיש כאן עקירה של המוציא.

ומקשה הגמרא: אם דברי רבי יוחנן עוסקים בקליטת מים מעל גבי **גומא**, הרי **פשיטא** שחייב הקולט משם ומוציא לרשות הרבים, ומה חידוש השמיענו רבי יוחנן בדבר!?

ומשינין: **מהו דתימא**, אם לא השמיענו רבי יוחנן, **מיים על גבי מיים**, לאו הנחה הוא, לחייב את העוקר משם ומוציא, ומשום שהמים נעים ונדים. (8)

לפיכך **קא משמע לן** רבי יוחנן שהנחה היא. (9)

ואזדא רבא, שחייב את הקולט מים מעל פני גומא, **לטעמיה** [הלך רבא לשיטתו]! **דאמר**

ואפילו היה הכותל משופע, וקיבלם דרך השיפוע, אף זו פטור, שאין המים נחים אפילו במשופע שתיחשב קליטתם משם עקירה.

7. כן נראה מסתימת לשון רש"י. אבל המאירי מפרש שהיתה גומא בכותל.

8. נתבאר על פי רש"י. וראה הערה 9.

9. א. כתב המאירי: אבל אם היה גומא בכותל, ונפלו המים בתוכה, וקלט משם – חייב, ואפילו מן המים העליונים שבגומא, שמים על גבי מים הנחה היא, וקליטתם חשובה עקירה. ודוקא בגומא וכיוצא בה שהמים נחים שם, אבל נהרות המושכין ומעינות הנובעין, אם מוציא ממקומן לחוץ, אינו חייב, הואיל ואין נחים כלל, יש חולקים בו.

ומה שכתב רש"י כאן "אף על גב דניידי", אין זה בהכרח כשיטה שניה, אלא שחילוק יש בין מים בגומא שהם נדים קצת, לבין מי נהרות

והכותל משופע, אין ראש הספר נחשב כמונח באויר רשות הרבים, ואיסורו הוא משום דהכא במאי עסקינן בכגון שהכותל עצמו יש לו דין רשות הרבים, כי בני רשות הרבים מכתפין עליו את משאם. וכמבאר לקמן ח א: אמר עולא: עמוד תשעה [טפחים] ברשות הרבים, ורבים מכתפין עליו, וזרק ונח על גביו, חייב. וכן **הסכים הרשב"א**.

דעת הרמב"ן: אפילו כשאין הרבים מכתפין עליו "דכל אויר רשות הרבים עד עשרה רשות הרבים היא, ופני הכותל בין משופע בין אינו משופע שוין הן".

והכריח **רבי עקיבא איגר** בעירובין שם, **שדעת רש"י כהרמב"ן**. שהרי שיטת רש"י לקמן ח א שלא אמר עולא אלא בעמוד גבוה תשעה טפחים לא פחות ולא יותר, ואילו משנתנו אוסרת לגולל את הספר אפילו אם הגיע עד עשרה טפחים פחות משהו.

6. כתב המאירי: נפלו הגשמים על הכותל,

רבא: מים על גבי מים היינו הנחתן לחייב את העוקרם משם.⁽¹⁰⁾ [וכאשר חייב רבא במים על גבי גומא].

אבל אגוז על גבי מים, כיון שאינו נח שם מתנועתו לאו היינו הנחתו להתחייב על עקירתו משם.

בעי אביי:⁽¹¹⁾ אגוז שהיה מונח בכלי, ואולם הכלי היה צף על גבי מים שאינו נחשב כמונח משום שהוא נע ונד, ועקר את האגוז⁽¹²⁾ והוציאו, האם הוא חייב?

וצדדי הספק הם: האם בתר אגוז אזלינן, כלומר, האם יש להתיחס לאגוז איך שהוא ביחס לכלי, והא נייח, והרי הוא נחשב כמונח בכלי, ואם כן הוא חייב.

או דילמא: בתר כלי אזלינן, כלומר, איך מתייחסים לאגוז בפני עצמו אלא לכלי עם האגוז ביחד, והא לא נייח, הרי שניהם יחד אין הם נחים, דהא נייך הכלי על פני המים, ואם כן הוא פטור.⁽¹³⁾

ומסקינן: תיקו!

עוד מבארת הגמרא: שמן שהיה צף על גבי יין או מים, ועקר את השמן מעליו, והוציאו, דין זה תלוי במחלוקת רבי יוחנן בן נורי ורבנן.

דתנן במסכת טבול יום [ב ה]: שמן של תרומה שצף על גבי יין של תרומה, ונגע טבול יום, הפוסל את התרומה במגעו, בשמן, הרי זה לא פסל אלא את השמן בלבד. כי אין הוא נחשב נוגע בכל התרומה אלא בשמן בלבד. והשמן אין בכחו לטמאות את היין, כי הוא עצמו רק "פסול", ואינו "טמא" שיהא בכחו לטמא אחרים.

רבי יוחנן בן נורי אומר: שניהם מחוברים זה לזה, ונפטלו שניהם כאחד.

וכן בעניננו: לדעת חכמים, אין הוא חייב על לקיטת השמן, שהרי השמן נחשב כדבר אחר הצף על היין, שאין זו הנחתו. ואילו לדעת רבי יוחנן בן נורי הרי הוא חייב עליו.⁽¹⁴⁾

אמר רבי אבין אמר רבי אילעאי אמר רבי יוחנן: היה טעון ברשות היחיד אוכלים

האגוז, והביא בשם הראב"ן שפירש כן את ספק הגמרא.

13. ראה ביאור ספק הגמרא בתוספות בד"ה אגוז.

14. לכאורה נראה ביאור הגמרא, דהנה, אף כי הנוטל מים מעל גבי מים חידוש הוא שהם נחשבים כמונחים על המים התחתונים, מכל מקום, הרי לא דנו אלא ב"מים על גבי מים" ולא דנו ב"מים בגומא", ומבואר שכל המים כאחד ודאי נחים הם.

וכן הוא בשמן שצף על גבי יין או מים,

שאינ נחים כלל, [כלשון המאירי].

10. מה שנכתב בפנים "לחייב את העוקרו משם" הוא משום שלענין זה דיברה הגמרא לעיל. ולענין הנחה ממש, ראה מה שכתב בחידושי חת"ם סופר בשם הראב"ן, וראה מה שכתב בקהלות יעקב סימן ח ד"ה ובדבר. וראה היטב בתוספות ד"ה אגוז.

11. על פי גירסת המהר"ם.

12. כן ביאר בשפת אמת על פי המגיד משנה. ומכל מקום, כתב שהוא הדין אם עקר הכלי עם

חפץ", הרי הוא חייב על "עקירת גופו" מעמידתו שהיא כ"עקירת חפץ", ומשיצא לרשות הרבים ויעמוד שם, הרי עקירה והנחה, וחייב. אבל אם לא עמד, אין כאן עקירה אלא מה שעקר אותם להטענים על עצמו, וזו הרי לא היתה על מנת להוציאם, ולכן אינו חייב.

אמר פירש אביי: והוא שעמד לפוש [לנוח], (16) שזו עמידה גמורה היא והונח

ומשקין, כלומר, הטענים על עצמו בשבת כשהוא מהלך שלא על מנת להוציאם, (15) והיה נכנס ויוצא לרשות הרבים, כשהוא טעון — אפילו כל היום כולו, אינו חייב, עד שיעמוד, ואחר כך יצא. והטעם:

משום שעקירתם להטענים על גופו אינה עקירה לחיבו, כי לא עקרו על מנת להוציאם, וכפי שיתבאר. ולכן: אם עמד, יש כאן הנחה כי "הנחת גופו" היא כ"הנחת

לעיל. אך ברש"י מבואר שלא כדבריו, שהרי כתב "היה טעון אוכלין ומשקין: משמע שלא טענו לכך, אלא היה טעון ברשות היחיד כדי להוליכו מזוית", ולפי המאירי אין מימרא זו עוסקת כשהטעינו על מנת שלא להוציא, אלא כשהטעינו מבעוד יום.

וראה תוספות לעיל ג ב ד"ה היה, ובהערות שב"חברותא" על התוספות שם. וראה עוד ברש"י שכתב: "משמע שלא טענו לכך, או מבעוד יום", אלא שהב"ח מחק תיבות אלו מדברי רש"י.

16. כתב החזון איש [סימן סב אות ד]: האי "לפוש", רבותא הוא. כי כל שכן אם עמד לדבר עם חבירו וכיוצא בזה. אבל אם עמד לפוש, הייתי אומר, כיון שנופש כדי להחליף כח למשאו, כ"לכתף" הוא, קא משמע לן.

וראה שם, שנסתפק באם עמד לכתף, ועקר חבירו מידו והוציא, מי חשיב לגבי עקירת חפץ כמונח [כלומר, שמא דוקא לגבי עקירת גופו, אין עמידת גופו הנחה כשעמד לכתף, אבל לגבי עקירת החפץ עצמו, יש לומר שכמונח הוא. וראה לשון התוספות ג ב ד"ה היה טעון, שמשמע כי עד שלא עמד לפוש, אין כאן ביטול עקירה ראשונה]. וכן הסתפק אם הניח את החפץ לארץ כדי לכתף, אם נחשב הנחה. וראה מה שהביא בזה, וראה גם מה שנתבאר בהערות

השמן בפני עצמו אינו נח, אבל השמן והיין כאחד נחים הם. אלא שלא יתכן לרזון על השמן והיין כאחת אלא רק לדעת הסובר ששניהם מחוברים זה לזה, שכדבר אחד הם. אבל לדעת חכמים, כיון ששני דברים נפרדים הם, אין אנו דנים אלא על השמן בפני עצמו.

ואם תאמר, אפילו לדעת חכמים, מכל מקום, מאי שנא ממים על גבי מים שהוא חייב על עקירתם אף על פי שהם נדים! ? זה אינו, כי מים על גבי מים זה הוא דרך הנחתן, ולכן חייב עליהם אף על פי שהם נדים. מה שאין כן שמן אין דרכו להיות על יין.

15. כן הוא בפשוטו, שהטענת האוכלים על כתיפו היתה בשבת שלא על מנת להוציאם, כי הרי בגמרא מבואר טעם הפטור משום "שלא היתה עקירה משעה ראשונה לכך", וכדין "מפנה חפציו מזוית לזוית, ונמלך עליהן להוציאן", ואם כן, בהכרח שהיתה עקירה בשבת, אלא שלא היתה על מנת להוציא.

אך המאירי כתב "מי שהיה טעון אוכלין ומשקין בעוד יום ועקר את רגליו מבעוד יום, או שטענן על דעת לפנותן מזוית לזוית ועקר את רגליו על דעת כן, ר"ל על דעת לפנות מזוית לזוית, ומשעקר את רגליו נמלך ויצא ונכנס כל היום כולו, או הלך לו, אינו חייב, שאין כאן עקירה לכך", הרי מבואר שלא כפי שנתבאר

ארבעת האמות] הוא שעמד, כי אז הדין הוא בהיפוך:

אם עמד לפוש, הנחה גמורה היא, וחייב עליה.

אבל אם עמד לכתף, הרי זה פטור שאין זו עמידה, ואינה נחשבת הנחה לחייב עליה.

הרי למדנו, שעמידה כדי לפוש עמידה גמורה היא ולהנחה תיחשב. ואילו עמידה כדי לכתף, אינה עמידה גמורה, ואינה נחשבת הנחה.

ומקשה הגמרא אדרבי יוחנן: מאי קא משמע לן רבי יוחנן בדבריו?!¹⁷

אם להשמיענו שלא היתה עקירה משעה ראשונה לכך [להוציאם], כלומר, חידושו הוא, שעקירה ראשונה שעשה כשהטענים על כתיפו אינה עקירה, כי כל עקירה שלא היתה על מנת להוציא אינה עקירה לחייבו? (17) הא אמרה רבי יוחנן חדא זימנא [הרי כבר השמיענו רבי יוחנן דין זה]:

דאמר רב ספרא אמר רבי אמי אמר רבי יוחנן: המפנה חפציו מזוית לזוית בכיתו, ונמלך עליהם, תוך כדי שהוא מהלך ומחזיק אותם בידו, והוציאן לרשות הרבים, הרי זה פטור, שלא היתה עקירה משעה ראשונה

החפץ, ולכן הוא חייב כשעקר את גופו משם. אבל אם עמד כדי לכתף את המשא שעליו [לתקן את משאו עליו], אין זו עמידה, וכאילו הוא עדיין מהלך, ואינו חייב.

ודנה הגמרא: ממאי, מנין לו לאביי לחלק בין עמידה כדי לפוש, לבין עמידה כדי לכתף?

מודאמר מר [רבה, שהיה רבו של אביי]: מי שהיה טעון משא והלך ארבע אמות ברשות הרבים ועמד שם, הרי זה חייב משום מעביר ארבע אמות ברשות הרבים, שעקירת גופו כעקירת חפץ, והנחתו כהנחת חפץ. אבל המעביר ארבע אמות ברשות הרבים ועמד תוך כדי ההעברה, הרי הוא פטור, כי העמידה שבינתיים הנחה היא, ואין כאן העברת ארבע אמות כאחד.

ומפרש רבה, איזו עמידה בינתיים מבטלת את העברתו, ואיזו עמידה בסופם מחייבתו: אם תוך כדי העברת ארבע אמות הוא שעמד, כך הוא דינו: אם עמד בינתיים לפוש, הרי זו עמידה, ופטור, שהרי לא העביר ארבע אמות כאחד.

אבל אם עמד כדי לכתף, אין זו עמידה וכאילו העביר ארבע אמות כאחד, וחייב.

אבל אם חוץ לארבע אמות [לאחר העברת

לקמן ח ב.

שעיקר דבריו בא להשמיענו שהטעם הוא משום שלא היתה עקירה משעה ראשונה לכך. [והיינו כמו שכתב רש"י, ש"היה טעון" משמעותו שלא טענו לכך, אלא היה טעון ברשות היחיד כדי להוליכו מזוית לזוית. או יתכן שהוא סובר כמו המאירי, ולשון "היה טעון" משמע שקודם שבת היה טעון]. וביאר רש"י את טעם הפטור, משום

17. כתב תוספות הרא"ש, שאם בא רבה להשמיענו ש"הנחת גופו כהנחת חפץ" ו"עקירת גופו כעקירת חפץ", היה לו לומר "הוציא אוכלין ומשקין, והכניסן פטור, אם לא עמד בחוץ". אבל כיון שנקט "היה טעון", משמע

בכרמלית. אבל אם עמד בינתיים או שהניח את משאו בכרמלית, הרי זה פטור, כי נמצא זה מוציא מרשות היחיד לכרמלית, ומכרמלית לרשות הרבים, שאינו אלא איסור דרבנן.

ובן עזאי פוטר, ואף שלא עמד בינתיים.

ומקשה הגמרא: **בשלמא** טעמו של **בן עזאי** ניחא, דהוא משום דקסבר: "מהלך כעומד דמי",⁽¹⁸⁾ ונמצא זה כמי שהוציא מרשות היחיד לכרמלית והניחו שם, ושוב עקר מכרמלית והוציאו לרשות הרבים, שהוא פטור.

אלא טעמא דרבנן תיקשי: **נהי נמי דקסברי** [אם כי סוברים הם]: "מהלך לאו כעומד דמי", בכל זאת למה יתחייב, והרי **היכא אשכחנא כי האי גוונא דחייב** [היכן מצינו באופן זה שהוא חייב]?⁽¹⁹⁾ והרי שמא לא חייבה התורה אלא הוצאה ישירה מרשות היחיד לרשות הרבים, אבל זה שהפסיקה רשות אחרת ביניהם, מנין שאף על כך חייבה תורה!⁽²⁰⁾

אמר, תירץ **רב ספרא**, **אמר רבי אמי**, **אמר**

לכך. ואם כן למה הוצרך עוד רבי יוחנן להשמיענו דין זה?!?

ומשנינן: אכן דין זה הוא שבא רבי יוחנן להשמיענו, אלא שתי מימרות אלו **אמוראי** **נינהו**, כלומר, אמוראים שונים אמרו אותו דין בשם רבי יוחנן:

מר, רבי אבין בשם רבי אילעאי, **אמר לה** לדין זה בשם רבי יוחנן **בהאי לישנא** [בלשון מסוימת]. **ומר**, רב ספרא בשם רבי אמי, **אמר לה** לדין זה עצמו בשם רבי יוחנן **בהאי לישנא**, [בלשון אחרת].

"חנות" רשות היחיד היא. "פלטיא", דהיינו: רחבה של עיר, ששם מתקבצים לסחורה [שוק]. רשות הרבים היא. "סטיו" ["איסטונית"], הוא לפני פתחי החנויות, שם יושבים מוכרי החנויות על איצטבאות, ו"כרמלית" היא.

תנו רבנן: **המוציא** חפץ כשהוא מהלך **מחנות לפלטיא דרך סטיו**, דהיינו, מרשות היחיד לרשות הרבים דרך כרמלית:

הרי זה **חייב**, כיון שלא הניח את משאו

כמי שהונחה על כל אמה ואמה, ויפטר?! ומתירץ הירושלמי "משכחת לה בקופץ".

19. בפשוטו היה נראה לבאר את קושיית הגמרא: היכן מצינו מלאכה כעין זו במשכן שיתחייב עליה? וכן נראה מדברי התוספות ד"ה בשלמא. אבל מלשון רש"י לא נראה כן, אלא כפי שנתבאר בפנים.

20. נתבאר על פי לשון רש"י, שכתב "היכא אשכחן כי האי גוונא, דמפסקא רשותא אחריתי

שהתורה לא חייבה אלא "מלאכת מחשבת", וגמרינן ממשכן שיתכוין לעשות המלאכה.

18. כתב רש"י בכתובות לא ב ד"ה מהלך, שעקירת כל פסיעה הוי עקירה, והנחת הרגל היא הנחה. ולפי זה, לא אמר בן עזאי אלא באופן שהניח רגלו בסטיו, אבל אם היה הסטיו צר ופסע את כולו כאחד, יתחייב אף לבן עזאי.

ובתוספות כאן הביאו בשם הירושלמי, שהקשה על דעתיה דבן עזאי, אין אדם מתחייב על ארבע אמות ברשות הרבים לעולם, דיעשה

רבי יוחנן:

אלא, מדמה הגמרא את ענינו לענין אחר: מידי דהוה **אמעביר חפץ ברשות הרבים מתחלת ארבע אמות לפוף ארבע אמות**, שהוא חייב! והרי **התם, לאו, אף על גב דאי מנח ליה בתוך ארבע אמות** [אילו היה מניח את החפץ תוך ארבע אמות], הרי היה פטור. ובכל זאת, **כי מנח ליה בכוף ארבע אמות**, הרי הוא חייב. אם כן, **הכא נמי**, כשהוציא מרשות היחיד לרשות הרבים והעבירו דרך כרמלית, **לא שנא**, והרי הוא חייב אף על פי שאילו היה מניחו בכרמלית היה פטור. (2)

ודחינן: **מי דמי!**? הרי **התם**, במעביר ארבע אמות ברשות הרבים, **לגבי דהאי גברא** [לגבי אדם זה], שעקירתו היתה במקום שהיתה, אכן תוך ארבע אמות לאותו מקום **מקום פטור הוא**, אבל **לכולי עלמא, מקום חיוב הוא!** כלומר, לגבי אדם אחר שהיה עוקר במרחק ארבע אמות, הרי אף תוך ארבעת אמותיו של זה מקום חיוב הוא. אבל **הכא**, כשמוציא דרך כרמלית, **לכולי עלמא** כרמלית **מקום פטור הוא**. (3)

אלא, מדמה הגמרא את ענינו לענין אחר: מידי דהוה **אמוציא**, בדומה לאדם המוציא מרשות היחיד לרשות הרבים דרך "צירי רשות הרבים". וכגון חצר שנפרצה לרשות

1-1 **מידי דהוה** [הרי זה דומה] **אמעביר חפץ ברשות הרבים יותר מארבע אמות**, והניחו, שהוא חייב! (1) שהרי **התם, לאו, אף על גב דכמה דנקיט ליה ואזיל**, האם אין אנו אומרים שם, שכל עוד החפץ בידו והוא מהלך עמו, הרי הוא פטור כל זמן שהוא מהלך ואינו מניחו, על אף שכבר העבירו ארבע אמות ברשות הרבים. ובכל זאת, **כי מנח ליה**, לכשיניחו אחר כך ברשות הרבים, הוא חייב, ואין אנו אומרים כיון שהפסיקה "הליכת פטור" בינתיים, הרי הוא פטור. אם כן, **הכא נמי**, כשהוציא מרשות היחיד לרשות הרבים דרך כרמלית, **לא שנא**. הרי הוא חייב, אף על פי שהפסיקה "הליכת פטור" כשעבר דרך כרמלית, בינתיים.

ותמהה הגמרא: **מי דמי** [וכי דומים שני הענינים זה לזה]?! והרי **התם**, גבי מעביר יותר מארבע אמות ברשות הרבים, **כל היכא דמנח ליה, מקום חיוב הוא** [בכל מקום שהיה מניחו לאחר שהעבירו ארבע אמות, יתחייב], כלומר, אם כי הלך "הליכת פטור", אבל הוא לא הלך ב"מקום פטור" אלא במקום שאילו היה מניח שם ולא מתעכב מלהניחו, היה מתחייב. ואילו **הכא**, במוציא דרך סטיו, הרי **אי מנח ליה בסטיו, מקום פטור הוא**.

מוציא למוציא. וראה בדבריהם הטעם שלא אמרה כן הגמרא, וראה גם בתוספות הרא"ש.

2. ראה הערה הבאה.

3. **באבן האזל** [גניבה ג ב ד"ה עוד, וד"ה ושמעתי] הביא את לשון הרמב"ם לגבי מעביר ארבע אמות ברשות הרבים [ב טו]: ומפי הקבלה אמרו, שזה שנאמר בתורה "שבו איש תחתיו",

מחייב, דיילא לא חייב רחמנא אלא במוציא מרשות היחיד לרשות הרבים בהדיא.

1. כתבו התוספות שגם ממוציא חפץ מרשות היחיד ולא הניחו בהגיעו לרשות הרבים, אלא במרחק מה, יש ללמוד לענינו, שהוא חייב על אף שאותו הילוך ברשות הרבים מפסיק בין העקירה להנחה. ומן הדין היה שתדמה הגמרא